vendien was bepaald, dat indien een van beiden minder zou ontvangen dan het geval geweest zou zijn onder de vorige regeling, dit verschil verrekend zou worden. De bedoeling van deze transacties was, dat de Koninklijke nu een grooter aandeel ontving van de winst van de Bataafsche, welke uitkeering volgens art. 3 der Wet op de D. & T. B. in mindering van haar aanslag gebracht kon worden, hetgeen niet het geval was met de ontvangen dividenden van de Engelsche maatschappijen.

De Inspecteur had, ondanks de hierboven vermelde statuten wijziging, de nieuwe regeling niet erkend en geen hogere aftrek toegestaan dan van 60 % van de totale winst van de Hollandische dochtermatschappij. De Raad van Beroep was het hier niet mee eens en stelde den fiscus in het ongelijk, ook nadat de Hoge Raad deze eerste uitspraak had geëcasceerd, en de zaak opnieuw naar den Raad had verwezen.

Bij zijn tweede uitspraak memoreert de Raad, dat de aanspraken van de Koninklijke op de winst harer dochter maatschappij uitsluitend gegrond zijn op het bepaalde in de statuten van de laatste, zoodat de 95 % van de winst werden genoten ter zake van haar bezit der aandelen. Wel is waar bestond de mogelijkheid, dat door die uitkeering een verplichting kon ontstaan aan de Shell, doch dit is van geen belang tegenover de eerste overweging, temeer niet, daar volgens den Raad het begrip „genoten” in den zin der wet gelijk te stellen is met „ontvangen”.

Hierteenover stelt de Hoge Raad, dat men moeilijk kan spreken van genoten, als men de gelden slechts ten bate van een ander ontvangen heeft, aangaande de beteekenis van het woord genoten, overweegt hij, dat de wetgever klaarblijkelijk meende, dat dit woord zijn bedoeling beter weergaf dan het woord ontvangen, welk woord vroeger gebruikt was in het overeenkomende artikel in de Wet op de Bedrijfsbelasting. Verder concludeert hij, dat de Raad van Beroep ten onrechte aanneemt, dat de Koninklijke hetgeen boven de 60 % der winst der Bataafsche is ontvangen, genoten heeft, omdat er geen andere rechtsband tussehen hen bestond dan het bepaalde in de gewijzigde statuten. De toestand is immers zoo, dat en de statuten wijziging van de Bataafsche en die der Anglo-Saxon gemaakt zijn met de bedoeling, dat de bestaande financieele verhouding ongewijzigd zou blijven, welke bedoeling verwezenlijkt werd door de gesloten overeenkomst, die daardoor een onverbrekkelijk geheel vormt met die statutenwijzigingen. De Hoge Raad eindigt met de conclusie, dat de 35 %, die de Koninklijke uitgekeerd kreeg boven de haar volgens de oude statuten toekomende 60 %, zuiver het karakter dragen van te zijn ontvangen ten bate van de Shell, zoodat zij die niet genoten heeft in de zin van art. 3, waarop hij den opgelegden aanslag handhaaft.

Bij den aanslag voor de Dividend en Tantiëmebelasting over 1920, deed zich de zelfde kwestie voor. Het arrest werd opgenomen in de dagbladen in het begin van Juli. Van bijzonder belang is het m.i. na het voorgaand niet. Bij dien aanslag had de Raad van Beroep na den uitspraak van den Hoogen Raad over den vorigen, alleen in mindering van den aftrek volgens art. 3 gebracht het bedrag, dat na de statutenwijzigingen der Bataafsche en de Anglo-Saxon, krachtens de gememoreerde overeenkomst verrekend was. Ook hiermede ging de Hoge Raad niet accoord. Hij beschouwde de beide statutenwijzigingen en de overeenkomst als in onverbrekkelijk verband met elkaar en handhaafde ook dezen aanslag.

Hier hield de Hoge Raad dus geen rekening met hetgeen feitelijk in de statuten was bepaald, op grond van haar meening, dat deze bepalingen door bijzondere omstandigheden krachteloos waren gemaakt.

Ontegenzeggelijk wordt door dergelijke beslissingen de uitvoering der Wet van groot gewicht, daar men zal moeten onder-

scheiden de werkelijkheid van de fictie. Een groot bezwaar is daarbij, dat de subjectieve opvatting van de belasting-ambtenaren en in laatste instantie die van de Raden van Beroep van groote beteekenis worden, waardoor noodwendig een zekere mate van rechtsonzekerheid ontstaat, daar men natuurlijk van te voren nooit weet, hoe de fiscus en de Raad van Beroep over een bepaald geval zullen denken.

Anderzijds zou de Staat machteloos staan tegenover elkeen, die door een altijd wel te vinden vorm de verschuldigde belasting ontging en daardoor zijn aandeel afwentelde op anderen. Dit zou klaarblijkelijk het einde beteekenen van de directe belastingen en dwingen tot voortdurende wetswijzigingen om telkens weer te trachten den gevonden uitweg af te sluiten. Ook hieraan zijn groote nadeelen verbonden, al was het alleen maar hierom, dat dan de fiscus steeds après coup kwam. Het is dan ook begrijpelijk, dat de Minister zich bij het onlangs ingediende wetsontwerp, zich op den laatstgenoemden weg niet heeft begeven. Op de gekozen wijze ter bevordering van de richtige heffing moet iemand, die een weg zoekt om de belasting te ontgaan, afwachten, of het volgen ervan hem geen grotere nadeelen berokkent.

J. H. HAGEMAN

UIT EN VOOR DE PRAKTIJK

Red.: A. H. GRONDEL, ABR. MEY, JAMES POLAK

In deze rubriek worden elke maand een of meer opgaven gepubliceerd, waarvan ieder abonné de uitwerking aan de redactie kan inzenden.

De oplossingen moeten vóór den 25sten der maand, volgend op die, waarin de opgave is gesteld, worden toegezonden aan den rubriekredacteur, wiens naam bij de desbetreffende opgave werd vermeld. Ze worden beoordeeld onder de initialen van den inzender (wiens naam en adres op het werk moeten zijn vermeld) of onder door hem te geven motto.

Op het couvert te schrijven „Oplossing”.

Het papier slechts aan een zijde te beschrijven. Losse vellen papier aan elkaar hechten.

Voor werkstukken welke men terugverlangt, gefrankeerd couvert bijvoegen.

Voor elke opgave worden punten gegeven (maximum 10). Hij of zij, die het hoogste aantal punten voor 6 uitwerkingen verkrijgt, ontvangt van den uitgever een boekwerk, betrekking hebbende op het vak. — Zij, die eenmaal een prijs ontvingen, blijven verder buiten mededinging.

Eenige medewerkers aan deze rubriek, wier studie nog niet zoo ver gevorderd is, dat zij bijv. de vraagstukken betreffende controle kunnen uitwerken, hebben ons verzocht de opgaven in twee afdeelingen in te deelen, welke elk afzonderlijk beoordeeld worden.

We meenen aan dat verzoek, hetwelk in het belang van vele studeerenden en tegen niemands belang is, te moeten voldoen en deelen de vraagstukken dientengevolge in

Afd. 1. Bedrijfshuishoudkunde, Inrichtingsleer enz.

Afd. 2. Controleleer, Cijferbeoordeeling enz.

Zoodra in een der afdeelingen 6 opgaven geweest zijn, zal hij die daarvoor het hoogste aantal punten behaald heeft, een prijs ontvangen.

Hieronder geven wij voorloopig een overzicht van den stand

Motto	Afdeeling I						Afdeeling II		
	2	3	4	5	7	8	1	6	9
Studie	7						7		
Outsider							7		
Azor							7		
Idvu	5						6		
Chanteclair	4	5	7				5		
Nada Sin Trabaja							3		
Trial	5	4 1/2					7		
Accountant to be							6		
No. 3013	7	4 1/2	5	3			5		
Insulinde	5						7		
Ellabe	7	5 1/2	6	5			8	7	
S. S. de Hoop							6	6	
Houd moed	5						3		
Yllen	7	6	8	4			4		
Alex									
Zonder motto	3								
S. v. A.	6								
Carpe Diem	4								
Groot Amsterdam									
„En Forgeant ...”								4	

OPGAVE No. 9

(Uitwerkingen vóór 25 December aan JAMES POLAK,
Mauritsweg 13b Rotterdam)

Een bankinstelling heeft zich in hare credietovereenkomsten het recht voorbehouden de boekhouding van den debiteur zoo vaak en zoo regelmatig als haar dat gewenscht voor komt door hare accountantsafdeeling te doen controleren.

Zij heeft echter de gewoonte van dat recht slechts bij uitzondering gebruik te maken indien de rekeninghouder zelf zijne boekhouding regelmatig door een door de Bank erkenden accountant laat controleren en hij dezen wil machtigen de Bank alle door haar gewenschte inlichtingen te verschaffen.

In verband daarmee verzoekt de Bankdirectie U een algemeen schema te ontwerpen — hetgeen naar omstandigheden kan worden aangevuld — waarin den betrokken accountants wordt medegedeeld:

1. Welke staten (balansen, winstrekeningen, proefbalansen enz.) ze gaarne regelmatig (op welke tijden) wenscht te ontvangen.
2. Hoe die staten bij voorkeur dienen te zijn ingericht.
4. Omtrent welke punten de Bank gaarne regelmatig rapport zal ontvangen.

Ontwerp een dergelijk schema t.o.v.

- a. industriele ondernemingen;
- b. provinciale kassiers.

Bij een en ander te letten zoowel op wat voor de Bank wetenswaardig is en op de voor de Bank gemakkelijke uniformiteit alsook op wat van de cliënten redelijkerwijs verlangd kan worden.

UITWERKING OPGAVE No. 6

Deze vraag geldt eene controle der balans zonder volledig onderzoek der daaraanvoorafgaande boekhouding.

Dat de balans zoo juist mogelijk wordt opgesteld is noodzakelijk voor de daarop aansluitende boekhouding en voor de winstrekening over de volgende periode. Deze laatste kan immers nooit juist zijn als met foutieve cijfers begonnen wordt

en men zal toch van U verlangen, dat U voor de cijfers over 1925 volledige verantwoordelijkheid op U neemt.

Dat de winstrekening eveneens juist zij is in verband met uwe volgende controle van minder direct belang. De grootte der verschillende kosten welke indirect omgeslagen worden zult U zoo goed mogelijk moeten kennen in verband met de balanswaardeering per 31 December 1924. Daarvoor interesseert het U echter niet of deze kosten gedurende 1924 een honderd gulden hooger of lager waren, maar alleen cijfers te vinden, die een grondslag kunnen vormen tot het vaststellen van normale opslagen. Bovendien zult U, voor dat U uw rapport uitbrengt, in de cijfers der eerste maanden van 1925 gelegenheid vinden al te grove fouten hierin te corrigeren.

Deze overweging gepaard aan den wensch van commissarissen dat aan 1924 niet meer tijd besteed zal worden dan noodig is, — men moet trouwens toch ook ergens beginnen — alsmede het feit dat er geen aanleiding bestaat aan fraude te denken, zal U er van afhouden de boekhouding over 1924 volledig met vouchers enz. te controleren.

Om de verschillende boeken, speciaal memoriaal en grootboek, de tabellenverdeling in kas- en inkoopboek enz. eens nauwkeurig door te lezen zal betrekkelijk weinig tijd vorderen. Komt U daarbij iets tegen dat U onjuiste boekingen doet vermoeden dan kunnen die licht worden uitgezocht, teneinde de fout met alles wat daar aan vast zou kunnen zitten door tegenboeking te herstellen.

Voor het overige zullen allicht bij de hieronder te bepreken balanscontrole fouten aan het licht komen, welke dan meteen in de boekhouding kunnen worden hersteld, teneinde de winstrekening althans zoo juist mogelijk te doen zijn.

De inventarisatie geschiede zoo eenigszins mogelijk — en het moet al een heel ingewikkeld bedrijf zijn, waar dat niet mogelijk is — op één dag.

In dit geval nu lijkt het ons strikt noodzakelijk, dat de accountant of zijn assistent zelf de geheele inventarisatie meemaakt. We beweren niet, dat daardoor de mogelijkheid wordt uitgesloten, dat de directie ons zou bedotten, ons misschien zelfs een partij verroest ijzer voor een partij koper zou laten noteeren. Dit gevaar weegt m.i. niet op tegen het andere gevaar, dat de inventarisatie weder met de in dit bedrijf gebruikelijke nonchalance geschiedt.

Wellicht zouden we adviseeren bij de inventarisatie tevens een deskundige, bijv. een ingenieur, desnoods een der commissarissen aanwezig te doen zijn. Dit onthefte echter ons niet van onze verplichting na te gaan, dat de inventarisatie met de noodige zorg gebeurt. Het spreekt vanzelf, dat ze goed moet worden voorbereid en zich uitstrekt over alle lichamelijke activa.

Wat de waardeering der gebruiksgoederen betreft gaan we zelf vanaf de aanschaffing den kostprijs na; we gaan daarbij uit van hetgeen we geboekt vinden en toetsen één en ander in dit geval wel degelijk aan de bescheiden. Vinden we iets dat op een verkeerde rekening geboekt is dan laten we dat overboeken. Er dient daarbij verschil gemaakt te worden tusschen de fouten in het laatste boekjaar gemaakt, welke op de juiste rekening kunnen worden overgebracht en die betreffende een oud boekjaar, die we eenvoudigheidshalve zouden verzamelen op een rekening „verschillen betreffende vroegere boekjaren”.

Door bespreking met de directie, commissarissen en zoo mogelijk met een deskundig adviseur moeten we komen tot de vaststelling van een normale jaarlijksche afschrijving (systeem en percentage). We reconstrueeren de boekwaarden zooals die begin 1924 hadden moeten luiden, waarbij we natuurlijk alleen rekening houden met die activa, welke bij de inventarisatie

zijn aangetroffen, brengen het verschil naar bovengenoemde verschillenrekening over en berekenen de normale afschrijving over het laatste jaar. Wellicht is er aanleiding om bij gelegenheid van deze groote schoonmaak meteen na te gaan of de functioneële waarde dezer goederen overeenkomt met de aldus berekende boekwaarde. Stelt men aan de Balans den eisch, dat deze het juiste vermogen aangeeft, dan zou men dat bij iedere balans moeten doen. Wij meenen dat aan de jaarlijksche balans der N. V. deze eisch in het algemeen niet gesteld wordt, doch dat deze veel meer ten doel heeft aan te toonen, welke kapitalen ter beschikking der onderneming gesteld zijn, op welke wijze deze zijn geïnvesteerd en in hoever zij nog intact zijn.

Tevens bij iedere balans die correcties aan te brengen welke noodig zijn om de grootte van het vermogen uit de balans te kunnen lezen, zou niet alleen veel onnoodig werk meebrengen, doch ook op het andere doel verwarrend werken.

Men doet dit nu en dan als er speciale aanleiding toe bestaat. Wellicht vindt men die aanleiding thans in het feit, dat de continuïteit in de balansen toch verbroken is. Uit een te zetten hoe men het precies doet, zou ons hier te ver voeren. Onzerzijds zullen we moeten letten op de rentabiliteit, doch zonder deskundige voorlichting zullen we het niet klaar spelen. Misschien zal ook (niet bij uitsluiting) gelet worden op de reproductiewaarde.

Voor de waardeering der halffabrikaten en producten zullen kostprijsberekeningen dienen te worden opgesteld. Aangezien we toch vanaf 1 Januari een geheele nieuwe boekhouding inrichten, zou het aangeveling verdienen de nieuwe kostprijsadministratie op een vroegeren datum te doen aanvangen, al beantwoordt die in het begin nog niet volledig aan haar doel, doordat het noodige verband met de hoofdboekhouding ontbreekt. Naast het voordeel, dat er in dien tijd gelegenheid is het personeel in de nieuwe werkzaamheden te trainen, levert deze maatregel ons de gegevens der in de halffabrikaten en producten verwerkte loonen en materialen.

De opslagen voor indirecte kosten kunnen slechts aan de oude boekhouding ontleend worden.

Van alle indirecte kosten zouden wij — voor zoover dit nog niet geschiedt — door de boekhouding een specificatie laten maken en nagaan of het totaalbedrag met de hoofdboekhouding klopt.

Een critisch doorloopen dezer specificatie en bespreking met een persoon, die geacht kan worden van de gemaakte kosten op de hoogte te zijn (bijv. een directeur) zal, wanneer kwade trouw voorloopig uitgesloten wordt, allicht een groot deel der fouten van betekenis aan het licht brengen.

Alvorens de balans wordt afgewerkt zullen we intusschen nog gelegenheid hebben de aldus bepaalde kostprijzen te vergelijken met de opbrengst.

De verschillende vorderingen en schulden zullen we *voorloopig* aan de oude boekhouding ontleenen. We zullen ons echter wel wachten de balans af te geven alvorens we met de controle van het nieuwe jaar zoo ver zijn, dat we den afloop dezer posten behoorlijk hebben kunnen nagaan. Alleen in die gevallen waarin tusschen de boekposten en de afwikkeling geen overeenstemming bestaat, zouden we in de oude boekhouding naar de verklaring hiervoor zoeken.

Na aldus onze gedragslijn principieel te hebben vastgesteld meenen we te kunnen overgaan tot de concrete beantwoording der gestelde vragen.

A. Instructie Personeel N. V.

1. De kostprijsboekhouding voorgeschreven in ons rapport d.d. Blz. ad wordt vanaf 1 October 1924 ingevoerd. Van de dan in bewerking zijnde orders wordt zoo goed mogelijk het reeds verwerkte materiaal en loonbedrag

getaxeerd. (Een uitzondering kan gemaakt worden voor die orders waaraan reeds veel werk gedaan is en in ieder geval voor 31 Dec. gereed zullen komen).

2. Maatregelen dienen genomen te worden, dat de boekhouding op 31 December zoo veel als eenigszins mogelijk bij is en zoo spoedig mogelijk na dien datum een sluitende proefbalans benevens daarmede kloppende specificatiestaten van Debiteuren, Crediteuren, Alg. Onkosten, Salarissen en Loonen, vrachten, kleine kas, verkoopkosten en Fabricatie-Rekening aan ons verstrekt kan worden.

Omtrent de indeeling der specificaties gelieve U met onzen assistent den Heer nader overleg te plegen. De debiteuren en crediteurenposten in vreemde valuta om te rekenen tegen de koersen van 31-12-'24.

In memoriaal, journaal en grootboek dient flink ruimte te worden gelaten voor de later — volgens onze opgave — te maken overboekingen, waarna een eindproefbalans kon worden opgesteld.

Gezorgd dient dat alle vóór 31 Dec. gedateerde facturen (in en uitgaand) in de boekhouding van 1924 worden opgenomen.

3. In de magazijnen en werkplaatsen dienen maatregelen genomen te worden, dat alle goederen op 31 Dec. zoodanig gerangschikt zijn, dat ze gemakkelijk geïnventariseerd kunnen worden. Alle niet verwerkte grondstoffen moeten naar het grondstoffenmagazijn teruggebracht, alle gereede producten aan het productenmagazijn afgeleverd. Zooveel mogelijk worden alle grondstoffen en materialen vooruit gewogen of geteld en de hoeveelheid op een label aangeeteekend.

De baas van iedere afdeling maakt een lijst van de in zijn afdeling in gebruik zijnde machines en werktuigen. Gezorgd wordt dat iedere werkmán, die aan de N.V. toebehoorend gereedschap in gebruik heeft een boekje heeft, waarin eene nauwkeurige opgave daarvan voorkomt. De werklieden houden deze gereedschappen op 31 Dec. om uur ter inspectie gereed.

Indien eenigszins mogelijk het bedrijf tijdens inventarisatie stop zetten. In ieder geval voorschriften geven, dat intusschen geen goederen van een afdeling naar andere worden gebracht, geen goederen verzonden en aankomende goederen apart gelegd om te slotte te worden opgenomen.

4. Er worden zooveel groepen van personen aangewezen als noodig zijn om op 31 Dec. alle voorraden te inventariseren. Iedere groep bestaat uit een technisch onderlegd persoon (om op te noemen) en een administratief onderlegd persoon (om te noteeren). De laatste noteert alles in boekjes met carbondoorslag. Wij zullen voor iedere groep een onzer assistenten aanwijzen om bij deze opname aanwezig te zijn. Deze neemt de opnameboekjes (waarin het duplicaat nog aanwezig is) mede, nadat ze door beide personen zijn geteekend.

5. Zoodra de boekhouder van onzen assistent de inventarisboekjes terugontvangt laat hij bij alle posten de kostprijzen invullen, de hoeveelheden daartegen omrekenen, de bedragen optellen en recapituleeren. Ter staving dezer kostprijzen (ook van machines etc.) worden alle daarop betrekking hebbende facturen bijeengezocht en met de boekjes en de daarbij behorende recapitulatie aan onzen assistent teruggegeven. Tevens worden hem ter hand gesteld:

- a. De eigendomspapieren van de onroerende goederen.
- b. kadastraaluitreksel van de onroerende goederen (na 31 Dec. aan te vragen) en staat van hypotheaire inschrijving.
- c. Gespecificeerde berekening bouwkosten fabriek met bijbehorende rekeningen.
- d. Hypotheekacte met laatste rente- en afl. kwitantie.

- e. Gespecificeerde opgave der kosten-installatie (hangt af van de tot dusver gevoerde boekhouding).
- f. Rekening-Courant bank.
- g. Laatste afrekening Post Chèque- en Girodienst.
- h. De trustacte der obl. leening of — indien die er niet is — het prospectus bij uitgifte, benevens alle intusschen afgeloste obligaties.

B. Instructie eerste assistent.

(aangenomen wordt, dat hij een algemeene instructie heeft en alleen de werkzaamheden voor deze opdracht gespecificeerd dienen te worden).

1. Op 31 Dec. met bij de inventarisatie aanwezig zijn. Opletten dat alle aanwezige goederen, ook machines, gereedschappen, kantoorinventaris enz. genoteerd worden. 's Avonds boekjes in ontvangst nemen. Nagaan of alle onder- teekend zijn. Nagaan of doorslag klopt met origineel. Dup- licaat uitscheuren en in dossier bewaren. Boekjes aan boek- houding afgeven.
2. Op 2 Januari direct bij opening kantoor kas en kleine kas opnemen.
3. Na terugontvangst der boekjes en recapitulatie de prijzen controleren met facturen, doen narekenen en natellen. Bij de verdere controles moeten de op 31 Dec. loopende orders in 't oog gehouden worden en op deze staat een aantekening gemaakt omtrent de daarop gemaakte winst.
4. Na ontvangst der proefbalans deze vergelijken met groot- boek.

De samenstelling der rekeningen

Fabrieksgebouw	Algemeene Onkosten
Terreinen & Woningen	Salarissen & Loonen
Machines & Gereedsch.	Vrachten
Installatie	Verkoopkosten
Kantoormeubilair	Fabricatie Rekening
Oprichtingskosten	Kleine Kas

nagaan; van de eerste groep over 1924 post voor post, de tweede groep aan de hand der door de boekhouding te maken specificaties.

Van de U onjuist of twijfelachtig voorkomende posten een lijst maken, die wij eerst persoonlijk met U wenschen te bespreken alvorens de overboekingen op te geven.

De boeken post voor post kritisch doorlezen. (dit hangt af van de inrichting, bijv. het memoriaal).

5. Op 1 Febr. aanvangen met de regelmatige controle (zie programma opdracht No.) en daarbij in 't bijzonder letten op hetgeen van invloed kan zijn op deze balans.
6. Van alle balansposten specificaties samensetellen waarbij voorloepig wordt uitgegaan van kostprijzen onder aftrek van % afschrijving per jaar voor de
..... % afschrijving per jaar voor de
enz.

Van de vorderingen en schulden die op 1 Maart nog niet zijn afgelopen een lijst samenstellen met vermelding van den oorsprong. Aan de hand hiervan een voorloopige ba- lans opstellen met daarbij behoorende winstrekening.

7. In statuten en notulen nagaan of de posten Aandeelenkapi- taal en Aandeelen in Portefeuille daarmee in overeenstem- ming zijn en welke voorschriften bestaan ten opzichte der posten Reservefonds, Dividend Reserve, Afschrijvingsre- serve en Winstrekening; in 't bijzonder of die al of niet met voorkennis der Alg. Vergadering tegen een te blijken tekort kunnen worden weggeboekt.

Indien onze eerste assistent ons alle deze gegevens be- zorgd heeft ligt het op onzen weg de verdere besprekingen te voeren en de balans definitief op te stellen.

C.

Aan de Heeren Commissarissen
der N. V. „Motrex”

te

M.M.,

Ingevolge uwe opdracht heb ik het genoegen U hieraange- hecht eene Balans uwer N.V. sluitende met een tekort groot
f

benevens een winstrekening over 1924, sluitende met eene winst over dat boekjaar, groot

f

zooals ik die gedeeltelijk op grond der bestaande boekhouding, gedeeltelijk aan de hand der door mij uitgeoefende controle heb opgesteld.

Ik herinner U hierbij aan uw speciaal verzoek om aan de controle der boekhouding over 1924 niet te veel tijd te besteden, doch mij in hoofdzaak te bepalen tot die werkzaamheden welke in verband met de controle van het nieuwe jaar toch noodig waren.

Niettegenstaande ik in de boekhouding over 1924 eenige in den loop van mijn onderzoek door mij aangetroffen fouten heb doen herstellen, kan ik dan ook voor de juistheid der winst- rekening geenerlei verantwoordelijkheid op mij nemen en aan- vaard ik de verantwoordelijkheid voor de balans uitsluitend onder voorbehoud ten opzichte van de splitsing van het tekort.

Zoo veel mogelijk is er echter naar gestreefd het resultaat van 1924 zuiver tot uiting te doen komen en alle verschillen ten gevolge van vroeger onjuist opgemaakte balansen op eene speciale rekening te boeken.

Op de balans vindt U de posten Terrein, Woningen, Fabrieks- gebouw, Machines en Installatie oorspronkelijk opgenomen tegen den aanschaffingsprijs verminderd wat de laatste 4 pos- ten betreft met een afschrijving gerekend @ resp. % per jaar vanaf het jaar der aanschaffing. Deze afschrijvings- percentages zijn vastgesteld na overleg met den door U aan- gewezen raadgever ingenieur, den Heer X.

Van het gebouw en de machines konden mij de aanschaffings- prijzen te mijnen genoegen door bescheiden worden aangetoond. De kostprijs van het terrein en de woningen moest worden ge- splitst. De laatste werden eenvoudigheidshalve gewaardeerd op grond van het jaarlijksch rendement waarna het overschietende bedrag plus de opruimingskosten der afgebroken woningen als kostprijs van het terrein beschouwd werd.

De kostprijs der installatie, welke in eigen beheer aangelegd is, werd zoo juist mogelijk uit de oude boekhouding vastgesteld.

In overleg met den Heer X werd vervolgens op de fabriek, de machines en de installatie, welke grotendeels in oorlogs- tijd tegen inflatieprijzen waren gebouwd of gekocht onderschei- denlijk een bedrag van f f en f extra afgeschreven.

Het gereedschap werd gewaardeerd tegen dooreen f per K.G., het kantoormeubilair op rond f 2000.—.

Een nauwkeurige specificatie aller bovengenoemde activa vindt U onder bijlage

De post oprichtingskosten meenden wij, waar de N. V. thans 9 jaar bestaat, geheel te moeten afschrijven.

De grondstoffen, materialen, halffabrikaten en producten zijn zoo juist mogelijk gewaardeerd tegen kostprijs. Sedert de aanschaffing resp. productie hebben geen zoodanige wijzigingen in de prijzen plaats gevonden, dat er aanleiding bestond van deze waardeeringswijze af te wijken.

Alle op 31 Dec. voorhanden of in bewerking zijnde producten zijn intusschen met eene behoorlijke winstmarge verkocht.

Ter vaststelling der kostprijzen is uitgegaan van indirecte kostenopslag @ % op de loonen, hetgeen — zooals U

uit de winsttekening zal blijken — in overeenstemming is met de door de boekhouding over 1924 verschaftte gegevens.

Niettegenstaande het mij principieel onjuist voorkomt met één, voor alle afdelingen gelijken, opslag te rekenen, blijkt wel uit het hierboven vermelde resultaat, dat het voor deze balans — vooral gezien den kleinen voorraad — geen onoverkomelijk bezwaar oplevert. Zoo spoedig mogelijk hoop ik de Directie aan de hand der uit de nieuw ingevoerde boekhouding blijkende gegevens, voorstellen te doen om tot eene juistere kostenverdeling te geraken.

De saldi der kas, bank, postrekening, crediteuren, vooruitbetaalde en verschuldigde kosten zijn mij gebleken juist te zijn.

Van de uitstaande vorderingen vindt U onder bijlage een specificatie. Voor zoover daarbij niets vermeld is, zijn de posten intusschen betaald. Een aantal in de boeken voorkomende zeer oude posten, die gedeeltelijk op verkeerde boekingen berustten, gedeeltelijk absoluut oninbaar bleken, zijn afgeboekt.

De onder het hoofd achterstallige Debiteuren vermelde posten zijn deugdelijke, erkende vorderingen. Op grond van ingekomen informaties komt mij echter een afschrijving groot f op deze posten noodzakelijk voor.

De in de vorige balans voorkomende post „Dividend reserve f7000.—” bleek bij onderzoek een schuld wegens niet opgekomen dividendbewijzen te zijn. f 3000.— (Div. bewijs No. 1) is sedert 1 Jan. 1924 verjaard. Aangezien de Directie met uw machtiging van plan is deze bij aanbieding toch te betalen werd de schuld met een desbetreffende opmerking in de balans opgenomen.

In verband met art. ... der statuten zal het Reservefonds op het tekort kunnen worden aangeschreven. Een besluit daartoe zal echter door de Algemeene Vergadering moeten worden genomen. In de hierbij ingediende balans zijn de beide posten daarom elk afzonderlijk opgenomen.

Hoogachtend,

.....

Waar de uitwerking reeds zoo uitvoerig geworden is willen we geen plaatsruimte meer vragen voor het afdrukken der Balans en Winstrekening, welke de lezer zich trouwens zal kunnen denken.

BEOORDEELINGEN DER INZENDINGEN

Zeker ten gevolge der vacantie was het aantal uitwerkingen zeer gering. Er was uit het hoofd op te maken, dat de uitwerkingen voor 25 Augustus worden ingeleverd, doch daar wij ook vacantie gehad hebben, had het desnoods een maand langer mogen duren.

S. S. DE HOOP. De instructie voor het personeel t.o.v. de inventarisatie is goed. U steunt echter te veel op de boekhouding waarvan we weten, dat ze niet deugt.

De instructie voor den eersten assistent is wat vaag.

In uw rapport zegt U, dat onder uw toezicht geïnventariseerd is; maar een duidelijke instructie t.d.o. geeft U niet, ook niet wat betreft machines e.d.

Dat het Debiteuren Saldo overeenkomt met het Rekening Courantboek is van geen enkel belang. U kunt tot een veel positievere uitspraak komen.

Het is jammer, dat U het Verliessaldo niet splitst. Zoo zegt het niets.

Het slot van uw rapport pleit tegen de wijze waarop U de opdracht hebt uitgevoerd.

Rekent U Res. Dub. onder „Gelden op korten termijn”?

De post: „Verschil Grondstoffen” is verre van fraai. Waarom niet liever het totale verbruik opgenomen? 6 punten.

ELLABE. U wilt de controle over 1924 wel wat ver doorvoeren. Het doet eigenaardig aan, dat U daarna niet eens (zij

het onder voorbehoud) een gespecificeerde winstrekening overlegt. Wat U overigens van de verschillende rekeningen opmerkt, geeft blijk, dat U ze goed begrijpt.

De instructie had t.o.v. de inventarisatie wat nauwkeuriger kunnen zijn.

U schijnt te meenen, dat U in uw rapport persé alle balansposten moet vermelden, ook al valt er niets van te vertellen. Dat maakt een rapport niet beter, slechts vervelend.

7 punten.

„EN FORGEANT” Het lijkt ons in het algemeen doch zeker in dit geval gevaarlijk de balans en winstrekening geheel door de boekhouding te doen opstellen en de boeken te doen afsluiten voor we er iets van gezien hebben. Uw controle schijnt pas te beginnen als alles klaar is.

Wel zegt U tenslotte dat uw assistenten bij de inventarisatie aanwezig zijn, maar eenig verband ontbreekt.

Kunt U reeds zoo bij voorbaat zeggen, dat de reconstructiewaarde de juiste is?

U hebt de boekhouding over 1924 als zoodanig onderzocht en brengt daarover rapport uit. Dat is niet gevraagd.

Uw conclusie is vermakelijk: het geheel is in orde onder voorbehoud, dat er niets van deugt. 4 punten.

J. P.

EFFICIËNTIE

Red. I ROET Jzn.

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

UITBETALEN VAN WEEKLOONEN

Dit is wijsheid uit de derde hand! Ik vond ze in het tijdschrift „Mon Bureau”, dat ze op zijn beurt ontleende aan het „Bulletin de la Chambre d’Industrie d’Anvers”.

De uitbetaling van loonen kost veel tijd. Een groot deel van dien tijd is noodig voor het uittellen e.a. van het z.g.n. „kleine geld”. Een besparing wordt verkregen door de loonen uit te betalen in ronde bedragen en de restanten te laten staan tot de volgende week. In het voorbeeld uit het „Bulletin” worden de bedragen naar beneden afgerond op een veelvoud van 5 fr., en het meerdere wordt overgebracht naar de volgende week. Het bedrag wordt uitbetaald uitsluitend in biljetten van 5 fr. De meerdere administratieve arbeid, verbonden aan het overbrengen van het saldo „nog te verrekenen van de vorige week” en „bij te tellen in de volgende week” is, volgens de redactie van het Bulletin, niet in vergelijking met de besparing, welke men bij de uitbetaling verkrijgt. Men heeft geen zorg meer voor de bekoming van de benodigde hoeveelheid klein geld, heeft veel minder geld uit te tellen en heeft dientengevolge ook veel minder kans op vergissingen.

Tot zoover „Mon Bureau” of het „Bulletin”.

Het komt ons niet onaannemelijk voor, dat betaling bijv. met biljetten van f 10.— en guldens een besparing bij het uitbetalen van loonen in groote bedrijven kan geven, en dat die besparing opweegt tegen den meerderen administratieven arbeid. Het uitbetalen van het deel van het loon-bedrag, beneden een gulden, eischt inderdaad de meeste muntstukken, dus ook de meeste bewerking en geeft alzoo de grootste kans op fouten.

Wie neemt eens proef en meldt ons het resultaat? R. A. D.

Ontvangen boekwerken

Beknopte Staathuishoudkunde (geld-, crediet- en bankwezen), door Mr. Dr. M. Spaander, 2e dr. Uitgave P. Noordhoff 1924, Groningen. Prijs f 1.90.